

Sygn. akt II Ca 822/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Puchalska (spr.)
Sędziowie:	SSO Renata Tabor SSO Grażyna Wołosowicz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Zofia Szczęsnowicz

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko M. J.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 11 maja 2016 r. sygn. akt I C 2860/15

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie I i oddala powództwo,

2. w punkcie IV i uchyla go;

II. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Białymstoku kwotę 682 (sześćset osiemdziesiąt dwa) złote tytułem brakującej opłaty od apelacji, od której pozwana była zwolniona.

UZASADNIENIE

Powód (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. wniósł pozew przeciwko M. J., w którym po modyfikacji swojego stanowiska domagał się zasądzenia od pozwanej na jego rzecz

kwoty 18.678,12 złotych wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od kwoty 9.466,55 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, ustawowymi odsetkami od kwoty 9.211,57 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto wnosił o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu w łącznej kwocie 3.364,37 zł zgodnie z załączonym spisem kosztów.

Postanowieniem z dnia 12.11.2015 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1806257/15 wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Białymstoku.

Pozwana M. J. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 11 maja 2016 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku zasądził od pozwanej M. J. na rzecz powoda (...) Wierzytelności Niestandardyzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. kwotę 13.620,94 złotych wraz z:

a) odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 9.466,55 złotych od dnia 15 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym, lecz nie większymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie;

b) odsetkami ustawowymi w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 4.154,39 złotych od dnia 15 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, zaś od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w stosunku rocznym (pkt I). Umorzył postępowanie w zakresie kwoty 218,80 złotych (pkt II) i oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt III). Odstąpił od obciążania pozwanej kosztami procesu (pkt IV).

Sąd I instancji ustalił, iż w dniu 28.01.2009 r. pozwana M. J. zawarła z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę prostej pożyczki gotówkowej nr (...) w kwocie 11.647,51 zł na okres od 28.01.2009 r. ze spłatą do dnia 11.02.2013 r. Pożyczka została powiększona o składkę ubezpieczeniową w kwocie 1.031,04 zł oraz prowizję bankową od udzielonej pożyczki w kwocie 116,47 zł, tak więc bank pozostawił do dyspozycji pozwanej kwotę 10.500 zł (§ 2 ust. 4 umowy). Pożyczkobiorca zobowiązała się do spłaty kredytu wraz z odsetkami w równych miesięcznych ratach kapitałowo – odsetkowych, płatnych 10 dnia każdego miesiąca w wysokości 366,97 zł, z zastrzeżeniem, że pierwsza rata będzie wyrównawczą, a jej wartość nie będzie wyższa niż 452,38 zł. Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu sporządzenia umowy wynosiła 22 %. Każdorazowa zmiana wysokości oprocentowania pożyczki nie mogła jednak powodować wzrostu tego oprocentowania ponad obowiązujące bieżąco oprocentowanie maksymalne, określone w art. 359 § 2⁽¹⁾ k.c. Zgodnie z § 6 umowy w przypadku opóźnienia w terminowym regulowaniu rat pożyczki, bank pobierał od niespłaconej w terminie pożyczki podwyższone odsetki naliczone według stopy procentowej w wysokości średniego oprocentowania WIBOR dla 3 miesięcznych lokat na rynku międzybankowym z 10 ostatnich dni roboczych ostatniego miesiąca poprzedniego kwartału, powiększonej o 25 punktów procentowych. W przypadku braku pełnego pokrycia na spłatę zadłużenia z tytułu pożyczki, Bank zaliczał wpłacone kwoty w kolejności: koszty opłat za wysłanie monitu oraz wezwań do zapłaty, odsetki podwyższone za opóźnienie, odsetki umowne, zaległe raty kapitałowe. Ponadto w przypadku gdy warunki udzielenia pożyczki nie zostaną dotrzymane, lub gdy Pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności i nie uregulował należności, mimo upływu 7-dniowego terminu wyznaczonego w wezwaniu do zapłaty skierowanego do niego listem poleconym Bank mógł wypowiedzieć umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Po upływie okresu wypowiedzenia umowy pożyczki Pożyczkobiorca był zobowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanej pożyczki wraz z odsetkami należnymi Bankowi za okres korzystania z pożyczki.

W związku z problemami finansowymi pozwanej, w dniu 30.04.2010 r. zawnioskowała ona o restrukturyzację zadłużenia prosząc o wydłużenie okresu kredytowania i zmniejszenie wysokości raty. W związku z powyższym aneksem z dnia 30.04.2010 r. wprowadzono do umowy pożyczki z dnia 28.01.2009 r. następujące zmiany: bank

udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 9.654,97 zł na zasadach określonych w ww. umowie z terminem spłaty na dzień 10.02.2015 r., a pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty kredytu wraz z odsetkami w równych miesięcznych ratach kapitałowo – odsetkowych, płatnych 10 dnia każdego miesiąca w wysokości 272,86 zł, z zastrzeżeniem, że pierwsza rata płatna w dniu 10.08.2010 r., będzie ratą wyrównawczą, a jej wartość nie będzie wyższa niż 536,39 zł. Dodatkowo pozwana oświadczyła, iż w zakresie wszelkich roszczeń banku o zapłatę poddaje się egzekucji prowadzonej na podstawie Bankowego Tytułu Egzekucyjnego, który bank może wystawić do kwoty 19.309,94 zł i w okresie do dnia 10.02.2016 r. może wystąpić do Sądu o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności. Ponadto bank ma prawo do wystawienia BTE w stosunku do części wymagalnej wierzytelności. Łączna kwota wszystkich kosztów pożyczki wynosi 5.594,60 zł.

Sąd I instancji ustalił, że pozwana nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania, w związku z czym bank w dniu 08.12.2010 r. wypowiedział umowę kredytu informując jednocześnie, iż w następnym dniu po upływie 30 - dniowego okresu wypowiedzenia, całość środków kredytowych wraz z odsetkami i kosztami staje się wymagalna, chyba, że pozwana ureguluje zadłużenie w łącznej kwocie 1.410,76 zł, czego jednak ta nie uczyniła.

(...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (czyli pierwotny wierzyciel, zmiana nazwy związana z przejęciem innej spółki) wystawił przeciwko M. B. Tytuł Egzekucyjny na łączną kwotę 14.430,88 zł. Powyższemu Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu Sąd Rejonowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 13.08.2012 r. w sprawie II Co 4739/12 nadał klauzulę wykonalności. Na podstawie ww. tytułu wykonawczego w dniu 18.09.2012 r. wszczęto przeciwko pozwanej postępowanie egzekucyjne, zaś postanowieniem z dnia 20.11.2012 r. przekazano sprawę Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku D. K., która prowadzi postępowanie egzekucyjne pod sygn. Km 179/13.

Jak wynikało z ustaleń Sądu Rejonowego (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. przeniosła na (...) Sp. z o.o. Sp. k. w W. ogół praw i obowiązków przysługujący mu w spółce (...) Sp. z o.o. S. K. z siedzibą w W.. Następnie na podstawie umowy przeniesienia Portfela z dnia 4.03.2015 r. oraz aneksu nr (...) do ww. umowy strona powodowa nabyła od (...) Sp. z o.o. Sp. k. w W. wierzytelności wskazane w załączniku do aneksu do umowy. Zgodnie zaś z treścią załącznika do umowy, wśród wierzytelności nabytych przez stronę powodową pod pozycją nr (...) znajdowała się także wierzytelność wobec pozwanej z tytułu umowy pożyczki nr (...) w łącznej kwocie 18.613,15 zł, w tym kwota 9.466,55 zł tytułem niespłaconego kapitału, kwota 1.367,54 zł tytułem odsetek umownych oraz kwota 7.779,06 zł tytułem odsetek karnych.

Pismem z dnia 4.03.2015 r. Bank zawiadomił pozwaną o przelewie wierzytelności na podstawie umowy z dnia 4.03.2015 r. na rzecz strony powodowej. W dniu 10.04.2015 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 18.661,95 zł.

W toku trwającego postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. Km 179/13 wyegzekwowano łączną kwotę 218,80 zł, i w tym zakresie powód cofnął pozew, zrzekł się w tej części roszczenia i wniósł o umorzenie postępowania w tej części.

Sąd I instancji wskazał, że cofnięcie pozwu (w piśmie procesowym z dnia 16.12.2015) w zakresie kwoty 218,80 zł wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w tej części nastąpiło jeszcze przed wyznaczeniem rozprawy, wobec czego do skuteczności czynności procesowej nie była wymagana zgoda pozwanej. Zdaniem Sądu Rejonowego w sprawie zachodziły pozytywne przesłanki częściowego cofnięcia pozwu określone w art. 203 § 1 k.p.c. i brak było przesłanek wymienionych w art. 203 § 4 k.p.c. Z tego względu Sąd I instancji umorzył postępowanie co do kwoty 218,80 zł.

Odnosząc się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia, w ocenie Sądu I instancji zarzut ten był chybiony. Sąd Rejonowy wskazał, że roszczenie dochodzone przez powoda jest roszczeniem majątkowym związanym z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, tym samym podlegałoby ono na zasadach ogólnych, zgodnie z art. 118 k.c., trzyletniemu terminowi przedawnienia.

Z § 10 ust. 4 umowy pożyczki wynikało, że okres wypowiedzenia wynosi 30 dni, zaś w myśl § 10 ust. 5 umowy po upływie okresu wypowiedzenia umowy pożyczki pożyczkobiorca jest zobowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanej

pożyczki wraz z odsetkami należnymi bankowi za okres korzystania z pożyczki. W tej sprawie powód skierował do pozwanej wypowiedzenie umowy w dniu 08.12.2010 r., tak więc roszczenie stało się wymagalne w dniu następnym po upływie 30 dni, tj. najwcześniej w dniu 9.01.2011 r. W dniu tym termin przedawnienia rozpoczął swój bieg, który jednak został przerwany wskutek nadania klauzuli wykonalności na Bankowy Tytuł Egzekucyjny, co nastąpiło w dniu 13.08.2012 r., wobec wydania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności w sprawie II Co 4739/12 Sądu Rejonowego w Białymstoku. Postanowienie to zaopatrzone w klauzulę wykonalności w dniu 24.08.2012 r., co wynikało z tytułu wykonawczego znajdującego się w aktach Km 179/13. Po tej dacie na nowo rozpoczął swój bieg termin przedawnienia, który został przerwany kolejno złożeniem wniosku przez poprzednika prawnego powoda, tj. (...) Bank S.A. z siedzibą w W., o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 179/13, co miało miejsce w dniu 18.09.2012 r. Od tego dnia nie minęły trzy lata do dnia wytoczenia powództwa o zapłatę w tej sprawie, gdyż pozew został złożony w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 15.09.2015 r., co nie pozwoliło na uwzględnienie zarzutu przedawnienia.

Sąd I instancji dodatkowo zaznaczył, że wierzycielem egzekwującym w sprawie Km 179/13 jest poprzednik prawny powoda. W toku tej egzekucji wyegzekwowano część należności wynikającej z umowy pożyczki gotówkowej nr (...), a z informacji uzyskanej od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku D. K. wynikało, iż postępowanie egzekucyjne w tej sprawie trwa nadal. Nie miało to jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem wierzycielem w tej sprawie jest (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W., zaś wierzycielem egzekwującym w postępowaniu egzekucyjnym jest poprzednik prawny powoda. Nie budziło wątpliwości Sądu Rejonowego, że z uwagi na cesję wierzytelności (...) Bank S.A. w W. nie jest uprawniony do prowadzenia dalszej egzekucji w sprawie Km 179/13, gdyż przelał swą wierzytelność na powoda. W związku z tym (...) Bank S.A. powinien złożyć wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 179/13, czego jednak nie uczynił, niemniej jednak okoliczność ta pozostawała bez wpływu na wysokość roszczenia dochodzonego przez powoda w niniejszej sprawie. Jak wynika bowiem z art. 512 k.c., dopóki zbywca nie zawiadomił dłużnika o przelewie, spełnienie świadczenia do rąk poprzedniego wierzyciela ma skutek względem nabywcy, chyba że w chwili spełnienia świadczenia dłużnik wiedział o przelewie. Tymczasem pozwana została prawidłowo zawiadomiona o przelewie i o nowym wierzycielu, wobec czego wyegzekwowanie należności przez pierwotnego wierzyciela po zawarciu umowy przelewu nie ma skutku wobec nabywcy wierzytelności, czyli powoda.

Sąd Rejonowy zaznaczył, że powód - po sprecyzowaniu żądania - dochodził od pozwanej zapłaty kwoty 18.678,12 zł, w skład której wchodzi kwota 9.466,55 zł stanowiąca niespłacony kapitał pożyczki i kwota 9.211,57 zł tytułem skapitalizowanych wszystkich odsetek opisanych szczegółowo w uzasadnieniu pozwu.

Zdaniem Sądu I instancji w przeważającej części powód sprostał ciężącemu na nim obowiązkowi i udowodnił swoje roszczenie co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwana zaś nie kwestionowała wymagalności zobowiązania, jak również faktu zawarcia umowy z pierwotnym wierzycielem. Nie kwestionowała również wysokości roszczenia głównego, a jedynie wysokość kwot naliczonych z tytułu odsetek. Dodatkowo pozwana nie przedłożyła żadnych dowodów na podważenie wysokości zobowiązania wskazanego w pozwie, przedstawiając chociażby dowody wpłat, z których wynikałoby, iż spłaciła zobowiązanie w zakresie wyższym, aniżeli wskazuje na to powód.

Sąd Rejonowy miał na uwadze, że pierwotny wierzyciel wystawił, na podstawie zawartej z pozwaną umowy, bankowy tytuł egzekucyjny, w którym wysokość wierzytelności głównej została wskazana w zbliżonej wysokości, co w pozwie. W tytule tym znajduje się również stwierdzenie wymagalności roszczenia względem pozwanej. Na tej podstawie Sąd Rejonowy w Białymstoku nadał klauzulę wykonalności przedmiotowemu tytułowi egzekucyjnemu, a następnie na jego podstawie została wszczęta egzekucja. Powód na dowód wysokości przysługującego mu roszczenia względem pozwanej przedstawił również załącznik do aneksu do umowy przelewu wierzytelności, z którego wynikało, iż nabył on od poprzedniego wierzyciela roszczenie w zakresie kwoty głównej w wysokości 9.466,55 zł, co potwierdzał również złożony do akt sprawy wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu.

Sąd I instancji wskazał, że choć aktualnie bankowy tytuł egzekucyjny oraz wyciąg z ksiąg funduszu nie jest uważany za dokument urzędowy, któremu nadaje się szczególną moc dowodową, to jednak nie jest on pozbawiony jakiegokolwiek

mocy dowodowej. Całokształt okoliczności faktycznych w sprawie potwierdzał bowiem, iż treść przedstawionych przez powoda dokumentów prywatnych jest zgodna z rzeczywistością w zakresie wysokości roszczenia z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki. Ponadto skoro pozwana w toku niniejszego procesu nie kwestionowała twierdzeń powoda w tym zakresie, to na podstawie przedstawionych przez powoda wyliczeń i ich przeanalizowaniu, Sąd Rejonowy nie stwierdził, by jego żądanie w zakresie kwoty 9.466,55 zł było zawyżone i nieuzasadnione.

Powód w ramach zgłoszonego żądania domagał się również zasądzenia kwoty 622,46 zł tytułem odsetek karnych stanowiących czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP naliczonych od kwoty 9.466,55 zł od dnia 26.02.2015 r. do dnia 14.09.2015 r. Jednakże zobowiązany do wyjaśnienia dochodzonej pozwem kwoty powód wskazał, iż odsetki karne stanowiące czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP naliczane od kwoty 9.466,55 zł za ww. okres wynoszą 521,83 zł, co zostało również potwierdzone szczegółowym wyliczeniem odsetek znajdującym się na k. 64 akt sprawy. Dlatego też Sąd I instancji, po przeliczeniu żądania z tego tytułu, uwzględnił roszczenie odsetkowe z tytułu odsetek karnych za ww. okres jedynie w zakresie sprecyzowanej kwoty 521,83 zł i oddalił żądanie w pozostałym zakresie.

Odnosząc się do żądania powoda w pozostałej części, a mianowicie co do skapitalizowanych odsetek karnych naliczonych przez poprzedniego wierzyciela na kwotę 7.440,37 zł i skapitalizowanych odsetek umownych naliczonych przez poprzedniego wierzyciela na kwotę 1.367,54 zł Sąd Rejonowy rozważał, czy ich wyliczenie jest możliwe w oparciu o proste działania arytmetyczne i czy wyeliminowana jest jakakolwiek swoboda interpretacyjna w tym zakresie.

Strona powodowa domagała się zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kwoty 7.440,37 zł tytułem odsetek karnych naliczanych przez Bank od kwoty niespłaconego kapitału w kwocie 9.466,55 zł za okres od dnia 05.11.2012 r. do dnia 25.02.2015 r. według stopy odsetek maksymalnych, czyli równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Sposób wyliczenia tych odsetek został szczegółowo przedstawiony przez powoda w piśmie procesowym z dnia 12.02.2016 r.

Jednakże w ocenie Sądu I instancji tak wyliczona kwota była nieprawidłowa, na co słusznie wskazała pozwana. W rzeczywistości bowiem suma odsetek skapitalizowanych od kwoty niespłaconego kapitału w kwocie 9.466,55 zł za ww. okres wynosi 3.632,56 zł, a nie jak wskazywał powód 7.440,37 zł. Do takiego wniosku doprowadziło Sąd Rejonowy przeprowadzenie nieskomplikowanego działania arytmetycznego przy użyciu kalkulatora odsetkowego - odsetki maksymalne (<http://kalkulatory.wolterskluwer.pl>). Dlatego też żądanie w tym zakresie zasługiwało na uwzględnienie jedynie co do kwoty 3.632,56 zł, a w pozostałej części, jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

Dodatkowo powód domagał się zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kwoty 1.367,54 zł tytułem odsetek umownych naliczonych przez pierwotnego wierzyciela za okres od dnia zawarcia umowy bankowej do dnia jej rozwiązania według stopy odsetek określonej w umowie, nie wyżej niż stopa odsetek maksymalnych. Jednakże strona powodowa zobowiązana do przedstawienia szczegółowego wyliczenia tej kwoty i wskazania paragrafu umowy, z którego wynika uprawnienie do naliczania takich odsetek, nie przedstawiła na tę okoliczność stosownych dowodów, ani zestawienia. Powód w piśmie procesowym z dnia 12.02.2016 r. wniósł o przedłużenie terminu na przedstawienie sposobu wyliczenia odsetek umownych, jednak aż do dnia zamknięcia rozprawy w dniu 27.04.2016 r. nie złożył zestawienia. Jednocześnie zweryfikowanie przez Sąd Rejonowy prawidłowości naliczenia odsetek w takiej kwocie było niemożliwe z uwagi na brak takich danych, jak stopa odsetek, według których naliczono należność i daty od-do, za który to okres skapitalizowano odsetki umowne. Dlatego też Sąd I instancji nie znalazł podstaw, by uznać żądanie powoda w tym zakresie za uzasadnione i udowodnione mając na uwadze, iż prawidłowość wyliczenia odsetek została zakwestionowana przez pozwaną, zaś zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodu prawidłowego wyliczenia odsetek umownych spoczywał na powodzie.

Reasumując Sąd Rejonowy wskazał, iż na uwzględnienie zasługiwało roszczenie powoda do wysokości łącznej kwoty 13.620,94 zł (9.466,55 zł + 521,83 zł + 3.632,56 zł). Sąd I instancji oddalił natomiast powództwo w pozostałym zakresie. O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na zasadzie słuszności wyrażonej w art. 102 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła pozwana, zaskarżając je w całości. Apelująca podniosła, iż Sąd I instancji przyjął nierzetelne roszczenie powoda (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. i nadał szczególną moc dowodową mimo, że dokumenty pozbawione są jakiegokolwiek mocy dowodowej w zakresie kwoty głównej pożyczki w wysokości 9.466,55 zł, którą powód potwierdził złożonym do akt sprawy wyciągiem z ksiąg rachunkowych funduszu oraz bankowym tytułem egzekucyjnym mimo, że wyciąg z rejestru funduszy sekurytyzacyjnych jest dokumentem prywatnym. Skarżąca kwestionowała też wysokość kapitału pożyczki, twierdząc, iż w okresie od 19.02.2009 roku do 4.03.2010 roku wpłaciła łącznie kwotę 4759,28 zł., a ponadto komornik wyegzekwował 218,80 złotych, a kwoty te nie zostały uwzględnione przez Sąd Rejonowy.

Wskazując na powyższe, skarżąca wnosiła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Odpowiedź na apelację złożył powód, wnosząc o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu w postaci kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej okazała się zasadna, jednakże nie z uwagi na wskazane w niej zarzuty, a ze względu na naruszenie prawa materialnego w postaci nieuwzględnienia zgłoszonego przez pozwaną w postępowaniu pierwszoinstancyjnym zarzutu przedawnienia. Sąd II instancji bierze bowiem pod uwagę w granicach zaskarżenia wszystkie stwierdzone naruszenia prawa materialnego popełnione przez sąd pierwszej instancji, niezależnie od tego, czy zostały wytknięte w apelacji.

Sąd Odwoławczy w pełni podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego. Są one prawidłowe i skrupulatne, co oznacza, iż zarzuty apelacji dotyczące pominięcia przez Sąd I instancji kwot, które uiszcza pozwana tytułem spłaty pożyczki, są całkowicie chybione. Kwoty wskazywane przez pozwaną zostały uwzględnione zarówno przez poprzednika powoda, jak i przez sąd przy określaniu wysokości zadłużenia. Wskazane w apelacji wpłaty były czynione jeszcze przed zawarciem aneksu z dnia 30.04.2010 roku, który przy określeniu zmienionego zobowiązania pozwanej spłaty te uwzględniał. Dotyczy to kwoty spłaconej w okresie od 19.02.2009 roku do 4.03.2010 roku czyli 4759,28 zł. Kwota wyegzekwowana przez komornika tj. 218,80 złotych również została uwzględniona w orzeczeniu Sądu Rejonowego – wobec cofnięcia pozwu w tym zakresie sąd ten w punkcie II umorzył co do tej właśnie kwoty postępowanie w sprawie.

Apelacja odniosła jednakże skutek z uwagi na nietrafnie nieuwzględniony zarzut przedawnienia zgłoszony przez pozwaną. W ocenie Sądu Rejonowego do przedawnienia nie doszło. Zaczęło on biec w dniu 9.01.2011 roku, a więc w dacie wymagalności roszczenia po wypowiedzeniu umowy kredytu dokonanym dnia 08.12.2010 roku - co trafnie ustalił Sąd Rejonowy. Nietrafnie jednakże sąd ten przyjął, iż wniesione w dniu 15.09.2015 roku przez powoda (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. powództwo w elektronicznym postępowaniu upominawczym zawierało roszczenie nieprzedawnione z uwagi na przerwanie biegu przedawnienia w dniu 13.08.2012 roku wskutek złożenia wniosku o nadanie bte sądowej klauzuli wykonalności. Wedle Sądu Rejonowego po nadaniu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu sądowej klauzuli wykonalności na rzecz (...) Bank S.A. z siedzibą w W. postanowieniem w sprawie II Co 4739/12 Sądu Rejonowego w Białymstoku w dniu 24.08.2012 r przedawnienie rozpoczęło swój bieg na nowo. W ocenie Sądu I instancji również bieg tego terminu przedawnienia został przerwany złożeniem w dniu 18.09.2012 roku przez (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wniosku egzekucyjnego w sprawie Km 179/13. Skoro od tego dnia do złożenia pozwu nie upłynęło 3 lata, to w ocenie Sądu Rejonowego, roszczenie nie jest przedawnione.

W ocenie Sądu Okręgowego, przerwa biegu terminu przedawnienia roszczenia, które zostało przez powoda nabyte w drodze umowy cesji wierzytelności, o jakiej mowa w art. 123 § 1 k.c., a spowodowana złożeniem przez pierwotnego wierzyciela pozwanej wniosku o nadanie sądowej klauzuli wykonalności czy wniosku o wszczęcie postępowania

egzekucyjnego, nie mogła odnieść skutku także wobec cesjonariusza (powoda) nie biorącego udziału w postępowaniu egzekucyjnym, w czasie którego doszło do przelewu wierzytelności.

Podkreślenia wymaga, że uprzednio w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 października 2003 r., II CK 113/02, OSP 2004/11/141 i z dnia 30 stycznia 2007 r., IV CSK 356/06, LEX nr 276223) dominował pogląd, zgodnie z którym w wyniku przelewu wierzytelności banku następuje tylko zmiana osoby, względem której dłużnik jest zobowiązany. W następstwie zawarcia umowy przelewu nie następuje natomiast zmiana przedmiotu świadczenia, ani też zmiana podstawy prawnej świadczenia. Rozstrzygające zatem znaczenie dla kwalifikacji roszczenia ma moment jego powstania. Uznawano, że pomimo przelewu wierzytelności na rzecz podmiotu, który nie jest bankiem, dotychczasowa sytuacja prawna dłużnika zostaje więc utrzymana. W konsekwencji przysługuje mu wobec nabywcy wierzytelności zarzut przedawnienia na takich samych warunkach, jakie przysługiwałyby mu wobec banku, z którym wiązała go umowa kredytowa. Przyjmowano zatem, iż w sytuacji, w której nastąpiła cesja wierzytelności i doszło do przerwania biegu przedawnienia – poprzez złożenie przez bank (tj. pierwotnego wierzyciela) wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, skutki tejże przerwy w biegu przedawnienia, dotyczyły także nabywcy wierzytelności.

Przedmiotowe stanowisko straciło jednak na aktualności. Jak stwierdził bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r. (II CSK 196/14, Lex nr 1622306) – do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności, niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których/przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdolna do przerwania przedawnienia, została dokonana. Po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo (art. 124 k.c.) jednak w tych samych granicach podmiotowych (wynikających z tytułu wykonawczego), co wynika z istoty przedawnienia. Brak więc podstaw do twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel.

W uzasadnieniu ww. orzeczenia, Sąd Najwyższy wskazał, że przerwanie biegu przedawnienia następuje co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania o ile z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane/uprawnione; przedawnienie jest bowiem instytucją prawa materialnego, nie zaś procesowego mimo, że do przerwania biegu dochodzi w zasadzie przez czynności procesowe. Tak więc z istoty tej instytucji wynika, że przerwanie następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela; dotyczy tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalane lub egzekwowane, jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności.

Dalej Sąd Najwyższy zaznaczył, że czynnością przerywającą bieg przedawnienia przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia jest wniosek wierzyciela o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. Czynnością taką jest też niewątpliwie wniosek o wszczęcie egzekucji, jest to bowiem czynność zmierzająca bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje zatem skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym tylko wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela, wskazanego w tytule egzekucyjnym i na którego rzecz temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. Reguła ta stanowi stosowaną odpowiednio w postępowaniu egzekucyjnym, w związku ze specyfiką tego postępowania, zasadę konstruowaną w postępowaniu rozpoznawczym, że przerwanie przedawnienia następuje pomiędzy stronami, jeżeli z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, iż są materialnie zobowiązane (uprawnione).

Wskazać trzeba, że zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem, w postępowaniu egzekucyjnym nie znajduje zastosowania regulacja art. 192 pkt 3 k.p.c. Oznacza to, że jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego dojdzie do zawarcia umowy przelewu egzekwowanej wierzytelności, to postępowanie egzekucyjne nie zmierza już do zaspokojenia wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł wykonawczy. To z kolei prowadzi do wniosku, iż nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności wszczęć nowe postępowanie egzekucyjne.

W uzasadnieniu cytowanego orzeczenia Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził, że z racji następstwa prawnego, jakie zaistniało w sprawie, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem winien zatem uzyskać tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności i złożyć wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi. SN podkreślił, że skutki, jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona. W postępowaniu egzekucyjnym chodzi bowiem o wierzyciela wymienionego w tytule wykonawczym. Tymczasem nie budziło wątpliwości, że postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 179/13 toczy się pomiędzy (...) Bank S.A. a pozwaną M. J..

Pogląd powyższy potwierdzony został w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W uchwale tego sądu z dnia 29 czerwca 2016 roku w sprawie III CZP 29/16 wyrażono pogląd, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na to, że w przypadku cesji wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Wynika to ze specyfiki tytułu wykonawczego, bowiem uprawnienie do wystawiania bankowego tytułu wykonawczego przysługiwało jedynie bankom i tylko na ich rzecz mogła być nadana klauzula wykonalności; nadanie klauzuli na rzecz cesjonariusza nie będącego bankiem było niedopuszczalne, wobec czego cesjonariusz nie mógł kontynuować egzekucji wszczętej przez bank.

Uwzględniając powyższe rozważania Sąd Odwoławczy doszedł do przekonania, że wbrew argumentacji Sądu Rejonowego, powodowi nie przysługuje uprawnienie do skutecznego dochodzenia roszczenia przeciwko pozwanej z uwagi na to, że przedmiotowe roszczenie uległo przedawnieniu, które w stosunku do powoda /jako następcy banku/ rozpoczęło swój bieg w dacie 9.01.2011 roku, a więc w dacie powstania wymagalności roszczenia. Zarówno nadanie sądowej klauzuli wykonalności w dniu 13.08.2012 roku na rzecz banku, jak i wszczęcie przez ten bank egzekucji w dniu 18.09.2012 roku nie przerwało w stosunku do powoda biegu przedawnienia, co oznacza, że nabywając wierzytelność na podstawie umowy cesji z dnia 4.03.2015 roku fundusz sekurytyzacyjny nabył wierzytelność już przedawnioną. Skutek przedawnienia wobec powoda nastąpił bowiem po upływie 3 lat od rozpoczęcia biegu przedawnienia, a więc w dniu 9.01.2014 roku. Dodać należy, iż w niniejszej sprawie, co słusznie zauważył Sąd Rejonowy, nadal trwa postępowanie egzekucyjne w sprawie DK Km 179 /13, choć z dniem 4.03.2015 roku wygasła wskutek sprzedaży wierzytelność banku wobec pozwanej. Przyjęcie koncepcji Sądu Rejonowego, przy założeniu, że cesjonariusz- fundusz sekurytyzacyjny korzysta z materialnoprawnego skutku przerwy przedawnienia wskutek egzekucyjnych czynności banku prowadziłyby i do takiej konkluzji /odmiennej od przyjętej przez sąd I instancji/, że nadal trwa przerwa przedawnienia, przedawnienie w ogóle wobec powoda nie biegnie, a zacznie biec po zakończeniu postępowania egzekucyjnego wszczętego przez bank. Wynika to z treści art. 124§2 kc, zgodnie z którym w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu powołanym do egzekwowania roszczeń przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uwzględniając apelację zmienił zaskarżony wyrok oddalając powództwo na mocy art. 386 §1 k.p.c.

O brakujących kosztach sądowych w postaci opłaty od apelacji, od której pozwana była zwolniona orzeczono na mocy art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku /Dz.U. z 2010 r. Nr 90 ze zm./ w zw. z art. 98§1 kpc.